

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNINGEN

Anlagda bränder på säkerhetsavdelning kriminalvårdsanstalten X.
Larmet inkom torsdagen den xx-xx-xx kl. 12:18.

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Jan Nordin och Anna Henningsson var på anstalten dagen efter för att undersöka och fotografera. Anna Henningsson var även på platsen i samband med branden.

OBJEKTET

Kriminalvårdsanstalt av högsta säkerhetsklass. Den aktuella byggnaden består av två våningar med källare/kulvert. Varje våning är avskild från varandra i brandteknisk klass EI-60 (dörrar i A-60). Krypviden har i takfoten en öppen luftspalt. Takfot och takkonstruktion är av trä. Ingen brandsektionering på vinden. Lokalerna är försedda med automatiskt brandlarm med 10 min. fördröjning. På den avdelning som brann finns plats för 5 intagna, mycket farliga fångar. Två av de intagna satt, sedan en rymning några månader tidigare, på isoleringsavdelningen. Vaktpersonal finns alltid på plats i vaktrummet. Vaktrummet har säkerhetsglas, men är ingen egen brandcell.

HÄNDELSEN

Två intagna anlägger brand inne i bastun samt i tv-rummet. För att skynda på brandförloppet värmer man upp matolja i grytor på spisen och i ugnen, som man sedan häller ut över soffa och fätöljer i tv-rummet. När man sedan slår sönder några av de gallerförsedda och mycket kraftiga fönstren inne på avdelningen får branden ett mycket snabbt förlopp och avdelningen rökfylls mycket snabbt. De intagna tvingas lägga ner sina vapen (knivar och metallstång) och ta sig till dörren in till vaktrummet för att bli hjälpta ut. Brandlarmet går internt kl 12:09, då första branden anläggs inne i bastun. Eftersom de intagna är så pass farliga får inte personalen gå in på avdelningen förrän anstaltens egen insatsstyrka är på plats, vilket dröjer en stund eftersom man är upptagen med ett slagsmål på en annan avdelning samtidigt. Brandlarmet är fördröjt 10 minuter innan det automatiskt går vidare till brandkåren. Genom att trycka på brandlarmknappen inne i vaktrummet kan man direktlarma brandkåren, något som inte gjordes. Istället ringer vaktpersonal kl. 12:12 till dagrummet på brandstationen och säger att man har någon form av rökutveckling inne på ett rum, men att man inte behöver brandkåren. Strax efter ändrar man sig och meddelar att det brinner och att man vill ha brandkårens hjälp. Inget brandlarm dras, utan räddningsstyrkan åker på egen hand över till fängelset. Då räddningsstyrkan svänger in på fängelsegården går det automatiska brandlarmet. Klockan är då 12:19. Då brandkåren anländer är alla intagna evakuerade och släckinsatsen kan starta utan fördröjning. Efter 15 minuter är branden under kontroll och restvärde påbörjas. Hela avdelningen är förstörd av rök och värme.

UNDERSÖKNINGEN

I bastun har brand anlagt på golvet genom att bryta sönder bastudörren och göra en brasa. Papper har stoppats i springorna mellan lavarna, men branden lyckades aldrig få något fäste i inredningen utan inskränkte sig till högen på golvet och bastudörren. I tv-rummet har brand anlagts i soffan och ett par fätöljer. Uppvärmad matolja har hållits över möblerna för att "höja effekten". Tv-rummet blev totalt utbränt. I köket har tidningar och papper i stor mängd lagts över hela golvet. Brandskador syns emellertid endast på vred och knappsats till spisen. Troligtvis har oljan som värmts inne i ugnen varit så het att brandskador uppstått. På grund av det häftiga brandförloppet och den kraftiga rökutveckling som blev i tv-rummet har man inte hunnit med att tända pappershögen i köket, utan man fick krypa fram till vaktrummet, kasta sina vapen och be om att få bli utsläppta. Fönstren i båda ändar av korridoren har

slagits ut, vilket kan förklara den snabba rökspridningen genom korridoren.

SPRIDNINGSRISK

Risken för brandspridning till resten av avdelningen och vinden har varit mycket stor. Risken för brand- och rökspridning till övriga avdelningar har varit liten. Se även spridningsyttrande.

SLUTSATSER

Tre primära brandplatser, samtliga anlagda. Brandorsak och förlopp överensstämmer med de intagnas och vakternas berättelse.

ERFARENHETER OCH FÖRSLAG

Planer och rutiner som finns dokumenterade och ser bra ut, följs inte alltid i pressade och oväntade situationer. De brandcellsgränser som finns i byggnaden har fungerat mycket bra.

Anstaltens interna handlingsplan vid brand har inte fungerat som avsett. Kommunikationen med räddningstjänsten har inte heller fungerat normalt. Bland annat fungerade inte utalarmeringen av brandkåren eller vägvisarfunktionen som den var tänkt. Det ritningsunderlag som förvaras hos centralvakten och som ska lämnas över till brandkåren vid larm kom inte fram förrän branden i stort sett var släckt. Anstaltens larmansvarige (=ledningsansvarig) skall förse med väst så att han snabbt kan lokaliseras av räddningsledaren. Väst skall även skaffas till vägvisarna. Anstaltens interna handlingsplan vid brand kommer att ses över. De intagna som vistas på säkerhetsavdelningen drar sig inte det minsta för att ha ihjäl en brandmän som kommer in på avdelningen eller in i en cell. Om inte alla intagna är evakuerade måste vi få en "säkerhetsbedömning" av personalen. Vi ska inte riskera att brandpersonal skadas eller hamnar i en gisslansituation. Kan inte kriminalvården garantera vår säkerhet gentemot de intagna vid en insats, arbetar vi defensivt från säker plats.

ÅTGÄRDER

Anstaltsledningen arbetar vidare med en intern utredning om vad som gick snett från anstaltens sida. Möte har hållits med anstaltspersonal, brandstyrkan, samt deltagare från Polismyndigheten, för att diskutera det inträffade, och hur förbättringar ska komma till stånd där brister upptäckts.